

VILNIAUS GEDIMINO
TECHNIKOS UNIVERSITETAS
VERSLO VADYBOS FAKULTETAS

Autorių teisės

Autorių teisė. Autorių teisės objektas

Autorių teisės objekto sąvoka

- Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 4 straipsnio 1 dalis:
Autorių teisių objektai – originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kokia nors objektyvia forma išreikštas kūrybinės veiklos rezultatas.
- Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 2 straipsnio 1 9 dalis:
Kūrinys – originalus kūrybinės veiklos rezultatas literatūros, mokslo ar meno srityje, nepaisant jo meninės vertės, išraiškos būdo ar formos.

Autorių teisė. Autorių teisės objektas

Autorių teisės objektų požymiai

Autorių teisių objektas:

- 1) yra kūrybinės veiklos, susijusios su literatūra, mokslu ir menu, rezultatas;
- 2) yra originalus kūrinys;
- 3) išreikštas objektyvia forma;
- 4) autorių teisių saugomas nepriklausomai nuo savo vertingumo;
- 5) yra įvairūs savo pobūdžiu.

Autorių teisė. Autorių teisės objektas

Autorių teisės objektų rūšys 1

Autorių teisių objektų rūšys pagal kūrybos sritis:

- 1) Literatūros kūriniai;
- 2) Meno kūriniai;
- 3) Muzikos kūriniai;
- 4) Kiti kūriniai.

Autorių teisė. Autorių teisės objektas

Autorių teisės objektų rūšys 2

Autorių teisių objektų rūšys pagal kūrybos pagrindą:

- 1) Pirminiai kūriniai;
- 2) Išvestiniai kūriniai.

Autorių teisė. Autorių teisės objektas

Autorių teisių nesaugomi objektai

Pagal ATGTĮ 5 straipsnį autorių teisių objektais nelaikomi:

- 1) idėjos, procedūros, procesai, sistemos, veiklos metodai, koncepcijos, principai, atradimai ar atskiri duomenys;
- 2) teisės aktai, oficialūs administracinio, teisinio ar norminio pobūdžio dokumentai, oficialūs jų vertimai, taip pat oficialiai įregistruoti teisės aktų projektai;
- 3) oficialūs valstybės simboliai ir ženklai, kurių apsaugą reglamentuoja kiti teisės aktai;
- 4) įprastinio pobūdžio pranešimai apie dienos įvykius;
- 5) folkloro kūriniai.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Autorių teisės subjekto samprata

ATGTĮ 2 straipsnio į 5 dalis: Autorių teisių subjektas – autorius, kitas fizinis arba juridinis asmuo, šio Įstatymo nustatytais atvejais turintis išimtinės turtinės autorių teises, taip pat fizinis arba juridinis asmuo, kuriam perėjo išimtinės turtinės autorių teisės (autorių teisių perėmėjas).

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Autorių teisės subjektų rūšys

- Pagal pagrindą, kuriuo įgijo autoriaus teises, autorių teisių subjektai skiriami į:
 - Pirminius autorių teisių subjektus;
 - Antriniai (išvestiniai) autorių teisių subjektai.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Autoriai 1

- ATGTĮ 6 straipsnio 1 dalis: autorius yra kūrinį sukūręs fizinis asmuo.
- Žmogaus galėjimas tapti autoriumi nesiejamas su jo veiksniumu.
- ATGTĮ 6 straipsnio 2 dalis: fizinis asmuo, kurio vardas įprastu būdu nurodytas kūrinyje, yra laikomas to kūrinio autoriumi, jeigu neįrodyta kitaip. Ši nuostata taikoma ir tuo atveju, kai vietoj autoriaus vardo nurodytas pseudonimas, nekeliantis jokių abejonių dėl tikrojo autoriaus vardo.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Autoriai 2

- ATGTĮ 6 straipsnio 3 dalis: Kai kūrinys yra nurodytas autoriaus pseudonimas, keliantis abejonių dėl tikrojo autoriaus vardo, arba kūrinys nenurodytas autoriaus vardas, leidėjas, kurio vardas nurodytas kūrinys, laikomas, jeigu neįrodyta kitaip, autoriaus atstovu, turinčiu teisę ginti autorių teises ir užtikrinti jų įgyvendinimą tol, kol to kūrinio autorius atskleis savo vardą ir pareikš apie savo kūrinio autorystę.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Bendraautoriai

- ATGTĮ 7 straipsnio 1 dalis: Kai kūrinį bendru kūrybiniu darbu sukuria du arba daugiau fizinių asmenų, jie laikomi bendraautoriais, nepaisant to, ar tas kūrinys sudaro nedalomą visumą, ar susideda iš dalių, kurių kiekviena gali turėti savarankišką reikšmę. Bendrai sukurto kūrinio dalis laikoma turinčia savarankišką reikšmę, jeigu ji gali būti panaudota atskirai nuo kitų to kūrinio dalių.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Bendra autorių rūšys

- Priklausomai nuo bendra autorių indėlio į bendrą kūrinį tipo, bendra autorystė gali būti:
 - Nedalioji bendra autorystė
 - Dalioji bendra autorystė

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Teisių į kolektyvinius kūrinius turėtojai 1

- ATGTĮ 8 straipsnio 1 dalis: Turtinės autorių teisės į kolektyvinį kūrinį (enciklopedijas, enciklopedinius žodynus, periodinius mokslo kūrinių rinkinius, laikraščius, žurnalus, kitus kolektyvinius kūrinius) priklauso fiziniam arba juridiniam asmeniui, kurio iniciatyva ir kuriam vadovaujant kūrinys buvo sukurtas.
- Kolektyvinio kūrinio požymiai:
 - (1) autorių daugetas;
 - (2) vienas kūrinio iniciatorius ir kūrimo vadovas;
 - (3) kiekvieno autoriaus indėlio į kūrinį pobūdis neleidžia jo įvardinti bendraautoriumi.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Teisių į kolektyvinius kūrinius turėtojai 2

- Turtinės teisės į kolektyvinius kūrinius kaip visumą priklauso asmeniui, kurio iniciatyva ir kuriam vadovaujant jis buvo sukurtas.
- Pagal ATGTĮ 8 straipsnio 2 dalį konkrečių kolektyvinio kūrinio dalių autoriai išsaugo išimtinės teises naudoti savo kūrinius atskirai nuo kolektyvinio kūrinio, jeigu kitaip nenustatyta sutartyje.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Darbdaviai

- ATGTĮ 9 straipsnio 2 dalis: turtinės autorių teisės į kūrinį, kurį sukūrė darbuotojas atlikdamas tarnybines pareigas ar darbo funkcijas, išskyrus kompiuterių programas, 5 metams pereina darbdaviui, jeigu kitaip nenustatyta sutartyje.
- ATGTĮ 10 straipsnio 2 dalis: turtinės autorių teisės į kompiuterių programą, kurią sukūrė darbuotojas atlikdamas savo tarnybines pareigas ar darbo funkcijas, priklauso darbdaviui, jeigu kitaip nenustatyta sutartyje.
- Darbdaviui priklauso tik turtinės autoriaus teisės.

Subjektai, įgiję autoriaus teises pagal sutartis

- Asmenys gali įgyti tam tikras turtines autoriaus teises į kūrinį sutarčių pagrindu.
- Asmenys, sutarties pagrindu įgiję išimtinės turtines teises į kūrinį, laikomi autorių teisių subjektais.
- Tokių subjektų turimų išimtinių teisių į kūrinį apimtį ir turinį apibrėžia atitinkamų autorių sutarčių turinys.

Autorių teisė. Autorių teisių subjektai

Informavimas apie autorių teises

- Pagal ATGTĮ 12 straipsnį autorius arba kitas autorių teisių subjektas gali pranešti visuomenei apie savo turtines teises panaudodamas autorių teisių apsaugos ženklą. Jį sudaro trys elementai: apskritime arba lenktiniuose skliaustuose įrašyta raidė C, autoriaus arba kito autorių teisių subjekto vardas (pavadinimas) ir kūrinio pirmojo išleidimo metai.
- Informuoti apie savo teises yra autoriaus teisė, o ne pareiga.

Autorių teisė. Autorių teisės

Asmeninių neturtinių teisių ypatybės

- Autorių asmeninės neturtinės teisės yra išimtinės.
- Asmeninės neturtinės teisės gali priklausyti tik autoriui.
- Autoriaus asmeninės neturtinės teisės yra neterminuotos.

Autorių teisė. Autorių teisės

Autorių turtinės teisės

- Autorių turtinės teisės gali būti apibūdintos kaip autoriaus išimtinės teisės naudoti kūrinį ir gauti iš to pajamų.
- Autorių teisės įstatyme aprašomos baigtiniu sąrašu - įstatyme aiškiai tiesiogiai įvardinti konkretūs autoriams leidžiami (ir atitinkamai visiems kitiems draudžiami) veiksmai.
- Lietuvoje autorių turtinių teisių katalogas įtvirtintas ATGTĮ 15 straipsnio 1 dalyje.

Autorių teisė. Autorių teisės

Autorių turtinės teisės

- ATGTĮ 15 straipsnio 1 dalis: autorius turi išimties teises leisti arba uždrausti šiuos veiksmus:
 - 1) atgaminti kūrinį bet kokia forma ar būdu;
 - 2) išleisti kūrinį;
 - 3) versti kūrinį;
 - 4) adaptuoti, aranžuoti, inscenizuoti ar kitaip perdirbti kūrinį;
 - 5) platinti kūrinio originalą ar jo kopijas parduodant, nuomojant, teikiant panaudai ar kitaip perduodant nuosavybėn arba valdyti, taip pat importuojant, eksportuojant;
 - 6) viešai rodyti kūrinio originalą ar kopijas;
 - 7) viešai atlikti kūrinį bet kokiais būdais ir priemonėmis;
 - 8) transliuoti, retransliuoti ir kitaip viešai skelbti kūrinį, įskaitant jo padarymą viešai prieinamu kompiuterių tinklais (internete).

Autorių teisė. Autorių teisės

Autorių turtinių teisių ypatybės

- Turtinės autorių teisės yra terminuotos.
- Turtinės autorių teisės, išskyrus perpardavimo teisę, yra išimtinio pobūdžio.
- Turtinės autorių teisės yra turtas, kuriuo galima disponuoti.